

Siebe Reitsma, fervent fokker van de rood- en zwartbonte Friese koeien

Siebe Reitsma is geboren op de ouderlijke boerderij in Allingawier. Hij is inmiddels de vijfde generatie Reitsma's die op dit bedrijf boeren. Zijn overgrootvader kreeg omstreeks 1800 de boerderij van zijn schoonfamilie in zijn bezit. Zowel hij als zijn zoon en kleinzoon hadden hier een melkveehouderijbedrijf; achterkleinzoon Siebe zet met zijn rood- en zwartbonte Friese koeien de traditie voort.

Siebe Reitsma boerde eerst in maatschap met zijn ouders. Een aantal jaren geleden nam hij het bedrijf van hen over en boert nu zelfstandig. De bedrijfsomvang omvat circa zesentwintig ha weiland. De huidige veestapel bestaat nu uit veertig melkkoeien, zestien stuks jongvee voor de eigen fokkerij en een jong stiertje. De gemiddelde leeftijd van de melkkoeien bedraagt circa zeseneenhalf jaar. De melkgift schommelt rond de zeventuizend kg melk met een vetgehalte van 4,2% en 3,5% eiwit. Het koppel koeien en het jongvee is samengesteld uit zowel rood- als zwartbonte Friese koeien. Toen pa circa veertig jaar geleden het bedrijf overnam waren er alleen zwartbonte exemplaren. Pa vond het echter leuk om tussen de zwartbonten ook een aantal roodbonten te laten grazen. De kleurschakeringen sierden de weilanden en het doorbrak de eentonige zwarte kleur in de stal. Ook nu nog fokt Siebe Reitsma fanatiek zowel rood- als zwartbonte Friezen. Ze behoren inmiddels tot het cultureel erfgoed en dienen dus gekoesterd te worden, aldus Siebe. Om de pas gebouwde loopstal vol te krijgen heeft hij een aantal Holstein-Friesian- koeien aangekocht. Zodra er voldoende dieren

van het Friese ras zijn, worden de HF-koeien zo snel als mogelijk afgevoerd. Tot eind 2007 werden de koeien, aangebonden gehuisvest in een ouderwetse Friese grupstal. Eind 2007 is er een nieuwe loopstal gebouwd en ingebruik genomen. In de stal is tevens een nieuwe 2 x 5-visgraat doorloopmelkstal opgenomen. Er lopen zowel gehoornde als ongehoornde exemplaren. Als de dieren niet agressief tegenover hun stalgenoten zijn, mogen ze hun hoorns behouden. Worden ze wat agressiever en misbruiken ze hun hoorns, dan worden ze alsnog onthoorned. Het bedrijf beschikt, ondanks een lage kunstmestgift, over voldoende gras en ruwvoer. De wintervoeding bestaat uit geconcentreerd gras (droogkuil geperst in ronde balen), aangevuld met krachtvoer. Voor de kalfjes is er oud hooi beschikbaar.

Historisch gebied

In de zomer lopen de pinken in een begrazingsgebied bij het tweelingdorp Hempens/Teerns, onder de rook van Leeuwarden.

Aan de noordkant van het dorp ligt circa viereneenhalf ha open gebied. Het open gebied herbergt een aantal belang-

rijke historische componenten, zoals de terp Glinswier. Deze open ruimte wordt ingericht als weiland, te begrazen door gehoornde koeien. De werkgroep 'Kij' (kij is de Friese benaming voor koe) als onderdeel van dorpsbelang, draagt zorg voor de veebezetting en het onderhoud van het gebied.

De weilanden worden, ter stoffering van het landschap, in de zomermaanden begraasd door de roodbonte Friese pinken van Siebe Reitsma. Zo leveren zijn dieren een bijdrage aan het promoten van deze mooie dieren en in stand houden van ons cultuurerfgoed.

Waarom Friese koeien?

Siebe Reitsma koos niet voor niets voor rood- en zwartbonte Friese koeien. Hij wil een sterke, gezonde koe met voldoende melkgift en een lange levensduur. Dit ras voldoet daaraan en heeft daarnaast een aantal aantrekkelijke eigenschappen. Allereerst hebben ze een gemoedelijk karakter. Verder hebben de door hem geselecteerde fokdieren een goed frame en beschikken ze over goede melkwaliteiten. Een goed frame staat borg voor een lange levensduur en een gezonde koe. Doordat ze meer bekkenruimte hebben dan de HF-dieren, kalven ze ook gemakkelijker af. De wat lagere melkgift dan de HF-koeien wordt gecompenseerd door een gezondere koe (minder veeartskosten), een langere levensduur (minder snel vervangen van productieve dieren)

Siebe Reitsma met zijn rood- en zwartbonte Friese koeien

Henk Jansen

en – ook niet onbelangrijk – , de kalveren zijn zwaarder en beter beveleesd dan de HF-nakomelingen. Deze brengen bij verkoop voor de slacht dan ook meer op. Ditzelfde geldt bij het afvoeren van de oudere dieren. Alles overziend is de Friese koe best op een economische manier te houden en verdient ze veel meer aandacht bij de professionele melkveehouderij. Ze moet uit de hobbysfeer komen, besluit Siebe zijn lofzang.

Fokkerij

Siebe heeft zo zijn eigen visie op het fokken van zijn vee. De pinken dienen zich, alvorens ze voor de fok worden gebruikt, eerst te bewijzen, aldus Siebe. Ze worden dan ook de eerste keer geïnsemineerd met sperma van Belgische-blauwestieren. Door hun ruimere bekken geeft een kalf verwekt

door een zwaardere Belgische-blauwestier, vrijwel nooit geboorteproblemen bij het voor de eerste keer afkalven van de pinken. Ook de volwassen melkkoeien, circa tweederde van het koppel, waarvan hij geen nakomelingen wil aanhouden, worden geïnsemineerd met sperma van de Belgische-blauwestieren. Alleen de moederdieren, waarvan hij nakomelingen voor de fok wil, werden tot nog toe geïnsemineerd met sperma van het Centrum Genetische Bronnen Nederland. Als zijn jonge stiertje straks dekrijp is, wordt het voor de aanwas van eigen fokvee ingezet. Alle nakomelingen van de Belgische-blauwestieren gaan naar de kalvermesterij. Van de dieren voor eigen aanwas wordt er incidenteel wel eens een vaarskalfje of jong stiertje verkocht aan liefhebbers van het Friese ras. Maar alleen als het betreffende

exemplaar aan de door hem gestelde eisen voldoet. Dieren die niet zijn volledige goedkeuring kunnen wegdragen blijven op het bedrijf en worden niet verkocht.

De Stichting Fries Roodbont Vee

De Stichting Fries Roodbont Vee werd opgericht in 1993. Het aantal ingeschreven dieren bedraagt momenteel 333 stuks. Het betreft zowel moeder- als vaderdieren alsmede jongvee. Voor de fokkerij werd tot twee jaar geleden gebruikgemaakt van sperma van het Centrum Genetische Bronnen Nederland. Sindsdien wordt om de twee jaar sperma gewonnen van een nieuw geselecteerde stier en daarvan worden duizend rietjes ingevroren. Dit invriezen en bewaren gebeurt vanaf dat moment bij de ki-vereniging De Toekomst in Albergen. Ondanks de kleine populatie dieren

Hibma 63 geboren 03-05-1994

zijn er tot op heden nog geen symptomen van inteeltverschijnselen waargenomen. Van de opgeslagen rietjes kunnen desgewenst alle aangesloten leden/begunstigers van de stichting gebruikmaken.

Siebe Reitsma is vanaf de oprichting vice-voorzitter en daardoor nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen de stichting en de fokkerij. Hij wil als fokker een sterke koe met voldoende melkgift. Echter, niet alle leden/begunstigers en zelfs de bestuursleden hebben in deze de neuzen allemaal dezelfde richting op staan. De huidige roodbonte Friese koe is gewoon een Fries-Hollandse koe. Er is Fries voorgezet om de dieren meer in de belangstelling te plaatsen, aldus de vice-voorzitter. Het voormalige Friese Rundvee Stamboek was een gesloten boek in Friesland. Het hanteerde strengere normen dan het Nederlandse

Rundvee Stamboek. Welke lijn dient men nu bij de fokrichting aan te houden?

De strengere criteria van het voormalige FRS of de wat ruimere normen van het NRS? Zelfs is er door iemand nog geopperd om vijf jaar lang alleen maar gebruik te maken van alleen maar Friese roodbonte stieren. Dit om al het binnengeslopen Holstein-Friesianbloed eruit te fokken. Er zijn nu dus min of meer drie richtingen. De discussie is nog volop gaande en welke richting het opgaat is nog erg ongewis. Hopelijk komen er binnen de stichting geen afsplitsingen. Dat doet de fokkerij geen goed en levert alleen maar verliezers op.

Ras van het jaar

De Friese roodbonte koeien zijn uitgeroepen tot ras van het jaar 2008. Dit betekent

extra promotie voor de roodbonte Friese koe. Zo heeft onder meer het NRC Handelsblad laatst een uitgebreid artikel over de Friese roodbonte koeien gepubliceerd. Bij het promoten dient men extra aandacht te geven aan de sterke kanten en de economische waarde van het ras. Met name de eigenschappen als sterke, grote en gezonde dieren met een lange levensduur en weinig ziekten, met daarnaast de acceptabele melkgift moet duidelijk naar voren worden gebracht. Het beeld dat de Friese koeien alleen maar hobbymatig worden gehouden moet worden doorbroken. Door aan te tonen dat er enkele melkveehouderijbedrijven zijn die dit ras economisch exploiteren, met als resultaat een voldoende renderend bedrijf, komt er misschien bij de professionele melkveehouderijbedrijven meer belangstelling voor deze mooie koeien.

Provinciaal subsidiebeleid

Siebe wil graag vooruit- en achteromkijken om de goede dingen te bewaren en de minder goede ontwikkelingen te ontwijken. Hij vertelt dat hij zich verbaast over het subsidiebeleid van de provincie. Zo worden er allerlei provinciale subsidies verstrekt aan onder meer musea, zorgboerderijen, culturele optredens en programma's en recreatieprojecten, maar is er voor het in stand houden van het culturele erfgoed als de Friese roodbonte koeien blijkbaar nog onvoldoende draagvlak. Een subsidieaanvraag voor het bouwen van de nieuwe loopstal ten behoeve van zijn zeldzame vee, werd op een wat afstandelijke manier afgewimpeld. Hij vindt dat moeilijk te rijmen met andere projecten waarvoor wel een provinciale bijdrage beschikbaar wordt gesteld. ●